

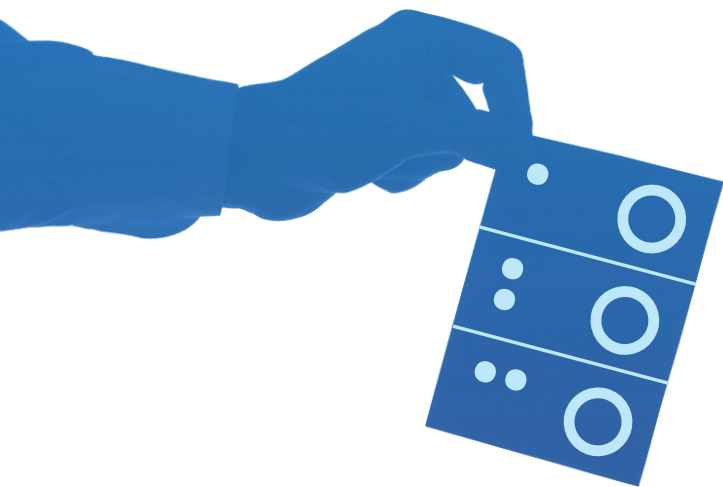

The voice of blind and partially sighted people in Europe

ZA SLEPE ŽE OD 1920
SERVING THE BLIND SINCE 1920

ZAGOTAVLJANJE DOSTOPNOSTI VOLITEV za volivce z okvarami vida

STANJE

Dostopnost glasovanja na volitvah je pomembna

Na volitvah po vsej Evropi volivci označijo svojo izbiro na papirnatih glasovnicah. Ta metoda glasovanja je zaradi svoje zasnove nedostopna večini volivcev z okvarami vida. Zgolj zagotavljanje asistentov tej skupini volivcev ne zadostuje, da se jim omogoči neodvisno, tajno in enakopravno politično udejstvovanje.

TEŽAVE

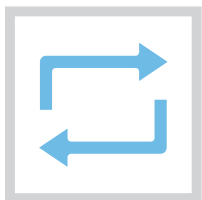
Poznamo osebe, ki jim je bila zavrnjena pomoč asistenta, in primere, ko je asistent glasno govoril o tem, kako je oseba glasovala.

Strokovnjak Evropske zveze slepih

Glasovanje s šablonami je tehnično nemogoče. Vsaka glasovnica je velikosti A5, na njej pa je z majhno pisavo navedenih tudi do 150 kandidatov.

Strokovnjak Evropske zveze slepih

NESKLADJE

67 % strokovnjakov Evropske zveze slepih si želi glasovanje s pomočjo šablone, 79 % pa elektronsko glasovanje, vendar prvo ponuja 31 %, drugo pa le 9 % evropskih držav.

ODLOČEVALCI POLITIKE

Izboljšanje zakonodaje

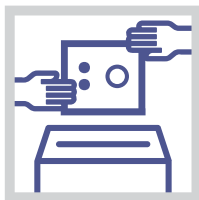
Pot do dostopnosti glasovanja se začne z dobro volilno zakonodajo. Odločevalci politike bi morali določiti jasen in enoten okvir. Zagotoviti bi morali najboljše pogoje za glasovanje z asistentom in vnaprej pripraviti šablone. Da bi vsem volivcem olajšali glasovanje bi bilo treba preučiti vse metode glasovanja.

ENOTNA ZAKONODAJA

- Pripravite en zakon za vse volitve (predsedniške, parlamentarne, lokalne, evropske, referendumne itd.), da bi se izognili napačnemu razumevanju ali napakam.
- Kot drugo možnost lahko pripravite en zakon s osnovnimi predpisi glede dostopnosti, ki veljajo za vso volilno zakonodajo.

GLASOVANJE Z ASISTENTOM

- Omogočite državljanom z okvarami vida, da glasujejo s pomočjo katere koli osebe, ki si jo sami izberejo, vključno z družinskimi člani in prostovoljci.
- Odpravite vse zahteve glede dokumentacije, kot so zdravniška spričevala ali prisege, ki veljajo za glasovanje z asistentom.
- Zahtevajte, da asistenti podpišejo izjavo, da razumejo pravila in spoštujejo volivčeve namene.

GLASOVANJE S ŠABLONAMI

- Če je to mogoče, uvedite glasovanje s šablonami kot eno od možnosti na vseh volitvah.
- Jasno določite odgovorno agencijo za pripravo šablon, na primer volilno komisijo.
- Predpišite enotno obliko glasovnice, ki se ne more spreminjati na lokalni ravni.
- Zakonsko določite, da morajo biti glasovnice na voljo v dostopni obliki pred dnevom volitev.

ODLOČEVALCI POLITIKE

Izboljšanje zakonodaje

VEČ METOD GLASOVANJA

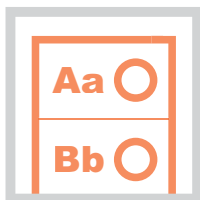
- Omogočite in spodbujajte elektronsko glasovanje, pri čemer je treba zagotoviti, da je dostopno vsem državljanom na vseh voliščih.
- Vsem državljanom omogočite predčasno glasovanje, da lahko glasujejo s pomočjo asistenta na voliščih že pred dnevom volitev.
- Vsem državljanom omogočite glasovanje po pošti, da lahko glasujejo od doma v njim prilagojenih svetlobnih razmerah.

VOLILNE KOMISIJE

Izvedba volitev

Za dostopne volitve so potrebne zelo premišljene **tehnične odločitve** in pozorna izvedba. Volilni uradniki morajo oblikovati prilagojeno glasovnico in koristno šablono. Preučiti morajo nova orodja in ponuditi posebno usposabljanje za prostovoljce o pravicah in potrebah volivcev z okvarami vida.

ZASNOVA GLASOVNICE

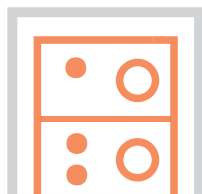

- Oblikujte enotno zasnovo glasovnice z določenimi robovi za uporabo šablon, minimalnimi velikostmi pisave in čitljivimi vrstami pisav.
- Če se na enih volitvah uporablja več glasovnic, oblikujte jasno opazen vzorec ali različna poimenovanja glasovnic, ki se razlikujejo po barvah.
- Preluknjajte ali izrežite vogal, da označite sprednjo stran glasovnice.

VOLILNE KOMISIJE

Izvedba volitev

ZASNOVA ŠABLONE

- Šablone iz trde plastike opremite z brajico in reliefnim velikim tiskom z visokim kontrastom.
- V državah z velikimi papirnatimi glasovnicami oblikujte zmanjšane velikosti za vse volivce.
- Pripravite dostopne zvočne opise z informacijami o glasovnicah na voliščih.
- Glasovnice pripravite najmanj 30 dni pred volitvami, da se zagotovi dovolj časa za pripravo šablon in zvočnih datotek.

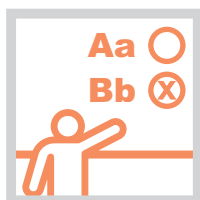
NOVA ORODJA

- Na vseh voliščih zagotovite povečevalna stekla za slabovidne volivce.
- Na vseh voliščih zagotovite slušalke in naprave za predvajanje.

- Pred volitvami in na dan volitev vzpostavite klicni center za zagotavljanje hitre pomoči prostovoljcem oz. osebu na voliščih in volivcem.
- Preizkusite uporabo štipaljk namesto pisal za volivce z gibalnimi ovirami.
- Postavite eno volilno kabino dovolj daleč stran, da lahko volivec in asistent prosto komunicirata med seboj.

USPOSABLJANJA

- V sodelovanju s strokovnjaki iz organizacij slepih in slabovidnih pripravite obvezne module usposabljanja za volilne uradnike in prostovoljce, ki so prisotni na voliščih, v katere vključite usposabljanje o političnem udejstvovanju invalidov.
- Zagotovite sredstva za udeležbo vseh volilnih uradnikov in prostovoljcev na usposabljanjih.

POT NAPREJ

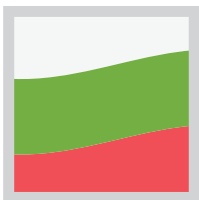
Evropske zgodbe o uspehu

Slepi in slabovidni volivci na **Finskem** lahko izberejo asistenta brez kakršnih koli omejitev. Na vsakem volišču je tudi posebej usposobljen asistent. Poleg tega lahko volivci pred volitvami oddajo svoj glas po pošti ali na občini.

Šablone so prvi preizkusili v **Nemčiji** leta 1980. Nemško združenje slepih in slabovidnih je pripravilo šablone za vlado in za to nalogo je prejelo ustrezna finančna sredstva. Šablone pred volitvami pošljejo vsem slepim in slabovidnim volivcem na zahtevo skupaj s pojasnjevalnim CD-jem za vsak volilni okraj, ki ga prav tako pripravi združenje.

V **Bolgariji** naj bi elektronsko glasovanje uvedli v naslednjih letih. V skladu z volilnim zakonikom morajo glasovalne naprave zagotavljati „olajšan dostop za volivce z okvarami vida“. Vrhovno sodišče je odločilo tudi, da morajo biti vsa volišča opremljena z glasovalnimi napravami.

KONVENCIJA ZDRUŽENIH NARODOV O PRAVICAH INVALIDOV

29. ČLEN

„... invalidom enako kot drugim zagotavljajo, da učinkovito in polno sodelujejo v političnem in javnem življenju ... med drugim tako, da:

- i. zagotavljajo, da so volilni postopki, sredstva in gradivo ustrezni, dostopni, lahko razumljivi in uporabni;
- ii. varujejo pravico invalidov, da na volitvah in referendumih volijo tajno ... ter jim po potrebi omogočajo uporabo podpornih in novih tehnologij;
- iii. invalidom kot volivcem zagotavljajo svobodno izražanje volje in jim v ta namen po potrebi in na njihovo zahtevo pri izražanju volje na volitvah omogočajo pomoč osebe po lastni izbiri;“

O DOSTOPNOSTI GLASOVANJA

Poiščite naše Raziskovalno poročilo o dostopnosti glasovanja na volitvah v Evropi in več informacij o naših dejavnostih na naslednji povezavi: <https://is.gd/PWctoS>

STIK

European Blind Union (Evropska zveza slepih)
6 rue Gager-Gabillot
75015 Paris
ebu@euroblind.org

To poročilo je sofinancirala Evropska unija v okviru “Programa za pravice, enakost in državljanstvo”.